

Architectenbureau ondersteunt project met ontwerp

Bevlogenheid resulteert in kinderziekenhuis Peru

In het Peruaanse Arequipa opende op 14 april een bijzonder project van EGM architecten: een kleinschalig, maar breed toegankelijk kinderziekenhuis voor de stichting Paz-Holandesa. Het architectenbureau, dat medische centra als het Erasmus MC en het Jeroen Bosch Ziekenhuis ontwierp, werd daartoe enkele jaren geleden aangezocht door initiatiefneemster Marjan van Mourik. “Met een opdracht als deze bewaak je je basis en leer je om te gaan met wat de omstandigheden je bieden”, vertellen Bas Molenaar en Roelof Krijgsman.

Tuin tussen kliniek en operatiekamers

Molenaar en Krijgsman reisden in april voor de derde maal af naar Zuid-Amerika om het resultaat te bekijken van het in 2005 gestarte project in de tweede stad van Peru. “Voor de opening van het ziekenhuis uiteraard, maar ook om de bouwers en medewerkers een hart onder de riem te steken, wat we tijdens de bouw ook gedaan hebben. Neerzetten is één ding, maar een professioneel ziekenhuis uitbaten en dat volhouden in een land als Peru is een heel wat moeilijkere opgave.”

EGM-directeur Molenaar viel naar eigen zeggen voor de charme van het voorstel en de vasthoudendheid van initiatiefneemster Marjan van Mourik, een oud-OK-medewerkster

Entreegebied van sillarsteen

Tuin tussen polikliniek en apotheek

Wachtruimte polikliniek

Peruaanse patiëntjes

van het Erasmus MC die naar Peru vertrok om met haar stichting Paz-Holandesa gratis medische hulp mogelijk te maken voor kinderen met een aangeboren handicap. Zij zocht diverse Nederlandse partijen om mee te helpen met de bouw van een kindvriendelijk ziekenhuis, dat tevens een veilige haven moet bieden voor de doelgroep. De gratis medische hulp wordt gefinancierd met inkomsten uit plastische chirurgie. Dat wordt tevens een belangrijke expertise voor toekomst van de kinderen, vertelt Van Mourik vanuit Peru. “Veel jonge Peruanen met een hazenlip kunnen weer een maatschappelijke toekomst krijgen met behulp van plastische chirurgie.”

Lavasteen

Het ziekenhuis in Arequipa – gelegen in Zuid-oost-Peru op 2300 meter – is vernoemd naar de aan jeugdkanker overleden Tony Molleapaza Rojas. Voor Van Mourik, die hem verzorgde, was het Peruaanse jongetje een lichtend voorbeeld gedurende zijn leven. De oprichtster van Paz-Holandesa beloofde Tony de naam van het ziekenhuis. “Zo leeft hij spiritueel toch voort.” De benodigde grond kreeg Paz-Holandesa van de lokale autoriteiten voor 99 jaar in gebruik. De nieuwe kliniek aan de rand van de stad bezit een veertigtal bedden, operatiekamers, een röntgenafdeling, een laboratorium, een polikliniek, een apotheek en een gastenverblijf. Moleenaar: “Het is een kleinschalig en kleurrijk, maar

volwaardig ziekenhuisje met state-of-the-art-technieken, een open karakter en veel daglicht, waarbij de beslotenheid toeneemt naar binnen toe.”

Dat is belangrijk vanwege de veiligheid, zegt Molenaar. “Wij wilden liever geen hek rond het ziekenhuis. Dat zou het open karakter teveel aantasten. Toch staat het er aan de zijkanen, en in de praktijk werkt sociale controle: wil je ongewenst naar binnen, dan kom je altijd personeel tegen. Wij hebben ook ons best gedaan om aan te sluiten bij de plaatselijke bouwcultuur. Zo gebruikten wij als basismateriaal lokale houtsoorten en sillar – voor dit gebied unieke witte lavasteen waar ook de plaatselijke kathedraal van gebouwd is – en de bouwers experimenteerden met kleuren om de bouwtekeningen te reproduceren.” Krijgsman: “Hollandse bouwmethoden slaan niet aan in Peru. Je moet de mensen iets in handen geven dat ze kennen. De cultuur vereist daarnaast dat je je tempo aanpast. Dat geldt zowel voor de bouwvakkers als leveranciers. In feite is het al heel bijzonder dat het kan – ontwerpen vanuit het verre Nederland en de mensen het daar laten doen.”

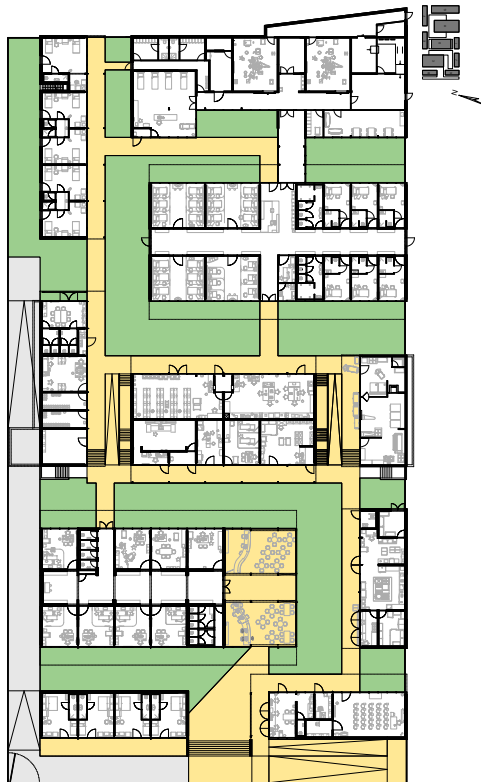
Klik

Werken in de Derde Wereld kent complicaties, maar je leert er ook veel van als architect, zegt Krijgsman. “De routing in het gebouw werkt bijvoorbeeld op basis van kleuren, omdat ➤

de meeste bezoekers analfabeet zijn; een creatieve oplossing voor een praktisch probleem. En het werk daar relativeert ons werk hier in Nederland." EGM architecten ondersteunt het Tony Molleapaza Ziekenhuis door middel van een voor de opdrachtgever kosteloos ontwerp. Molenaar benadrukt de spontaniteit van die actie. "Wij boren hier geen nieuwe markt mee aan en het is ook geen gunst voor een klant. Met Marjan van Mourik van Paz-Holandesa was er vanaf het begin een bijzondere klik. Anders hadden wij dit nooit doorgezet. Je moet oprecht zijn en lef hebben om bouwpartijen te vragen mee te werken aan de bouw van een ziekenhuis ver weg en ze vragen dat gezamenlijk vol te houden tot het resultaat er is. Zeker in een land als Peru, waar een project als dit nu eenmaal tijd in beslag neemt en waar zoiets als stedenbouw gewoonweg niet bestaat. Het moest precies zoals Marjan het wilde, maar zij vertrouwde volledig op onze autoriteit als architect. Dit succes is volledig te danken aan haar drive. Wij hopen uiteraard van harte dat de Peruanen haar werk kunnen voortzetten."

Tekst: Jan-Kees Verschuure

Overzichtsplattegrond

Hal van de kliniek

EGM ARCHITECTEN

MIDDEN IN DE MAATSCHAPPIJ

VAN ZORGVRAAG NAAR ARCHITECTONISCH ANTWOORD

Wilgenbos 20
3311 JX Dordrecht
T 078-6330660

info@egm.nl
www.egm.nl

EGM
architecten

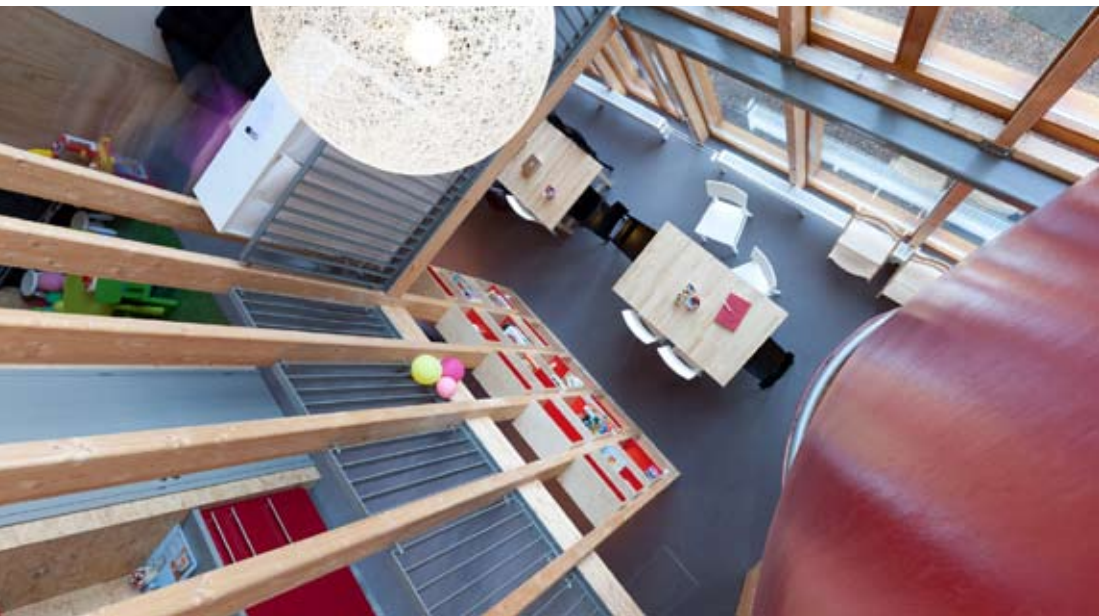

Huiskamer Ronald McDonald Utrecht is ook écht een huiskamer

Op 26 januari van dit jaar werd de huiskamer officieel geopend door Claudia de Breij. En eigenlijk vanaf dag één loopt het zo als het lopen moet. De Ronald McDonald Huiskamer – letterlijk bovenop het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht – voelt ook echt aan als een huiskamer. Niet alleen in de Look and Feel maar ook in de wijze waarop men de ruimte benut. De grote kracht zit hem in het feit dat de gebruikers letterlijk 'uit de ziekenhuissfeer' zijn. "Vaders en moeders alsook broertjes en zusjes en misschien andere familieleden, die de zorg hebben van een ziek kind, hebben nu een plek waar ze min of meer even zichzelf kunnen zijn, waar ze een boekje kunnen lezen, TV kunnen kijken, op hun gemak koffie kunnen drinken of noem het maar op. Al die dingen die je in een normale huiskamer ook doet," zegt een bevlogen huismanager Judith Hermelink. ➤

Ronald McDonald Huiskamer bovenop het Wilhelmina Kinderziekenhuis

Hoge vide met veel lichtinval

Afleiding in de leeshoek

een houten huisje. Het staat los op een groen dak, heeft zijn eigen vorm en materiaal en met name de sfeer is bijzonder geworden. Door alles van hout te maken, stap je in een compleet andere wereld. Warm en ontspannen. Vanuit de ziekenhuisgangen kun je vrijwel rechtstreeks in het huis komen; dat gaat dan via een korte corridor die letterlijk de overgang is van die ziekenhuissfeer naar een huiskamergevoel. En in die huiskamer vind je wat je vinden moet: knusse hoekjes zijn afgewisseld met prachtige hoge vides. Door de gevel naar de tuin juist helemaal van glas te maken, biedt het tegelijkertijd veel licht en ruimtelijkheid door het weidse zicht op de mooie binnentuin."

Volgens Hermelink is de huiskamer een plek geworden 'om te normaliseren'. "Stel je eens voor: je kind wordt ziek. Misschien weet je al dat je kind wel een half jaar – of langer! – in het ziekenhuis moet verblijven. Voor vaders en moeders – maar ook voor broertjes en zusjes – staat het leven op zijn kop. We zien mensen die bijna vanuit de auto leven. Ze komen 's ochtends vroeg om hun kind bij te staan en rijden 's avonds laat weer naar huis. Wat is er niet mooier om dan een plek te hebben waar je overdag toch even uit die ziekenhuissfeer kunt stappen en op je gemak iets anders kunt doen, terwijl je toch in de buurt van je kind bent. Ja, op loopafstand. In de huiskamer hoor je ook de geluiden van de oppieapparatuur niet, je hoort de verpleegsters niet met elkaar praten en je ziet geen witte jassen. Ik zou zelfs willen zeggen dat deze huiskamer 'verboden terrein' is voor artsen. En, als ze al hier komen, dan mogen ze die witte jas inderdaad niet aan. Artsen zullen zich hier een vreemde eend in de bijt voelen."

Hermelink zegt dat er voor de opening nog is nagedacht over het opstellen van huisregels. "We hebben er echter voor gekozen om uiteindelijk die regels helemaal niet te maken," zegt ze. "We wilden zien hoe het zou lopen. Normaal heb je in een eigen huiskamer ook geen strakke huisregels. Mensen moeten zichzelf kunnen zijn. En het werkt. Elke dag zijn er wel vrijwilligers aanwezig die vragen beantwoorden of de mensen verder wegwijs kunnen maken, maar als de vaders en moeders geen zin hebben in een praatje, dan is dat natuurlijk ook helemaal prima. We merken ook aan de feed-

back van de gebruikers dat het concept een succes is. We zien in onze gastenboek louter positieve reacties."

Raggers kan dan ook niet meer dan tevreden zijn over het eindresultaat. "Er wordt mij wel eens gevraagd of ik trots ben op het project. Eigenlijk moet ik dat met een 'Ja' beantwoorden terwijl ik me ook zeer goed realiseer, dat werkelijk niemand voor zijn plezier naar een kinderziekenhuis gaat. Op de verpleegafdelingen breekt toch je hart als je ziet hoe heftig het er soms aan toegaat. Maar toch, als ik op deze wijze een bijdrage heb mogen leveren om het verblijf in het ziekenhuis, voor de ouders, broertjes en zusjes en andere familieleden, iets aangenamer te maken, dan doe ik dat graag en dat stemt mij dan tevreden. Maar laten we eerlijk zijn: het is voor iedere vader en moeder te hopen dat ze nooit met een ziekenhuisverblijf van hun kinderen worden geconfronteerd." ■

Tekst: Jerry Helmers

Huiselijke plekken met o.a. TV-hoek, keuken, speelhoek en computerhoek

